

Alexander von Oettingen, dr. pæd, UC-syd:

Almen didaktik som undervisningens pædagogik

Almen didaktik har ikke høj status og er stort set forvundet ud af den pædagogiske forskning. Samtidig er fokus rettet mod empiriske analyser af undervisningens effekt og styring som f.eks. effektiv undervisning eller læringsmålstyret undervisning. I internationale og nationale sammenhænge står den mere normative didaktiske forskning og den mere empiriske uddannelsesforskning stejlt over for hinanden. Det er et problem – både for didaktikken, uddannelsesforskning og skolens praksis.

Oplægget vil præsentere en almen didaktik, som skelner mellem tre didaktisk grundbegreber; *disciplinering, undervisning og vejledning*. I denne tredeling bliver didaktik til undervisningens pædagogik, der kombinerer didaktisk teori, empiri og praksis.

Per Fibæk Laursen, professor ved Aarhus Universitet:

Undervisning og læring – en helhed

Det særlige ved skole er, at lærerne gennem deres undervisning bevidst forsøger at inspirere eleverne til at lære. Når skolen lykkes, er undervisning og læring en helhed. Man misforstår pointen ved skole, hvis man fokuserer ensidigt, hvad enten det er på undervisning eller på læring. Et historisk eksempel: Elever læser i dag lige så godt ved udgangen af 1. klasse, som de gjorde for 200 år siden gjorde ved udgangen af 7. klasse. Er det undervisningen eller læringen, der er blevet bedre? Det er umuligt at svare på. Måske er det netop, fordi undervisning og læring gensidigt tilpasser sig hinanden, at helheden af dem udvikler sig gunstigt. Vi har ikke noget godt ord på dansk for denne helhed af undervisning og læring, men undervisningslæring ville være et bud, der desværre ikke er særlig mundret. Men på engelsk er udtryk som ”teaching-learning process” og ”teaching-learning cycle” velkendte.

Frederik Pio, lektor ved Aarhus Universitet:

Undervisning, risiko og pædagogisk identitet

Det er konferenceoplæggets tese, at læringsbegrebet via teknisk-metodiske reformer er blevet nærmest enerådende i mange forsknings- og uddannelsespolitiske sammenhænge. Oplægget er et forsøg på at undersøge denne tese nærmere, og det falder i tre dele:

- Jeg søger at tilnærme mig fænomenet undervisning ved at forankre det i et begreb om ’lærerens pædagogiske identitet’.
- Denne beskrivelse bliver samtidig en anledning til drøftelse af, hvorvidt folkeskolens såkaldte ’læringsmålstyring’ udgør et robust grundlag for skolens undervisning.
- De ovenstående drøftelser trækkes afslutningsvis sammen i bestemmelsen af et begreb om ’risiko’ som central pædagogisk kategori.

Rune Hansen & Dorthe Carlsen, ph.d. stud, UC-syd:

Undervisning mellem teori, empiri og praksis

UC Syd etablerer med "universitetsskolekonceptet" en mulighed for at skabe et tættere forskningssamarbejde mellem universitetsskoler og professionshøjskolen. Det sker ved at bringe uddannelse, skole og forskning sammen i konkrete, forpligtende og fællesinitierede forskningsmiljøer. Universitetsskolekonceptet bygger på et bredt begreb om forholdet mellem teori-praksis ved at skelne mellem tre tilgange: teori, empiri og praksis.

I oplægget vil vi fokusere på den empiriske dimension og sætte undervisningsbegrebet til debat i et empirisk perspektiv med henblik på at diskutere hvad, hvordan og hvorfor bedrive (fag)didaktisk forskning *for* undervisning. Hvordan gøre undervisning synlig? Hvordan undersøge undervisning – systematisk, gennemsigtigt og nysgerrigt – på den ene side med blik for undervisningens kompleksitet og på den anden side med viden om forskningsdesigns formaterende kraft?

Tina Bering Keiding, lektor ved Aarhus Universitet:

Undervisningsbegrebet i systemteoretisk optik

Oplægget introducerer til undervisningsbegrebet, sådan som det kommer til udtryk hos den tyske sociolog Niklas Luhmann. Med Luhmann ses undervisning som en særlig form for kommunikation, der sigter mod 'gøre mennesker til personer' og dermed muliggør livsforløb, som ligger udenfor socialisationen rækkevidde. I forlængelse heraf beskrives undervisning som et socialt system, som på en og samme tid er intentionelt og uforudsigeligt, og som derfor løbende må reflektere over sig selv både sagligt, tidsligt og socialt. Afslutningsvist introduceres undervisningens læringsbegreb, som peger på, at undervisningens udsagn om læring/ikke-læring viser tilbage til undervisningens egne iagttagelser af kommunikationen.

Leo Komischke-Konnerup, chefkonsulent ved UC-syd og ph.d.-studerende ved Aalborg Universitet:

Undervisning som omgang og omsorg – et alment pædagogisk blik på undervisningens socialpædagogiske dimension.

Man overser ofte, at mange elever med særlige behov allerede har lært rigtig meget i skolens undervisning. Ofte har de hver især udviklet en skolehistorie, der primært består af nederlagserfaringer, hvor de typisk har oplevet ikke at kunne honorere de krav til fx hastighed og abstraktionsevne, som en stadig mere præstationspræget undervisning i skolen stiller. Mange har heller ikke kunnet leve op til de krav til omgang og adfærd, som almindeligvis er betingelser for deltagelse i skolens undervisning.

Oplægget tager udgangspunkt i foreløbige erfaringer fra empiriske studier af (social)pædagogisk praksis på to frie skoler- og uddannelsesinstitutioner for unge med særlige behov. Her har man gennem mange år udviklet en undervisningspraksis, der tager udgangspunkt i, at eleverne har lært, at de *ikke kan lære* og *ikke hører til* i skolen. Ud fra et alment pædagogisk perspektiv vil oplægget forsøge at give en kort pædagogisk karakteristik af de handlingstyper, normative antagelser og institutionelle selvforståelser, som knytter sig til denne socialpædagogiske undervisningspraksis.

Thomas Aastrup Rømer, lektor ved Aarhus Universitet:

Undervisningens og læringens filosofiske forbindelse

Ofte taler man om, at undervisning skal føre til læring, som om forholdet mellem undervisning og læring er kausalt, hvor læring er en effektvariabel. I mit oplæg vil jeg undersøge muligheden for at opfatte læring som begrebsmæssigt forbundet med undervisning. Det vil sige, at forholdet mellem de to begreber ikke er kausalt men filosofisk. Karakteren af denne filosofiske forbindelse drøftes, og der peges også på nogle af forbindelsens konsekvenser og begrænsninger.